

EURO ĮVEDIMAS

Lietuvos įmonių telefoninė apklausa
2015 m. birželio 09 – 19 d., N = 500

Tyrimas atliktas
**Valstybinės vartotojų teisių
apsaugos tarnybos**
užsakymu

Vilnius - 2015

Turinys

1. Santrauka	3
2. Summary.....	5
3. Tyrimo metodika	7
4. Tyrimo rezultatai	9

1. Santrauka

Absoliuti dauguma įmonių atstovų (95 proc.) nurodė, kad informacijos apie teisės aktus ir keliamus reikalavimus įvedus eurą pakanka/ greičiau pakanka. Absoliuti dauguma (88 proc.) įmonių nurodė, kad teisės aktai ir reikalavimai įvedus eurą yra aiškūs ir suprantami. Praktiškai visos įmonės teigė, kad šioje srityje viskas yra aišku. Nuo 2014 m. gruodžio mėn. rezultatas praktiškai nepasikeitė.

Arti trečdalis (29 proc.) įmonių atstovų nurodė, kad jiems teko dalyvauti seminaruose, kur buvo aiškinamos euro įvedimo problemos. Kuo didesnė įmonė, tuo dalyvavusių skaičius yra didesnis; jei įmonės dydis 1-9 darbuotojai, tai dalyvavusių dalis 19 proc., jei 10-49 darbuotojai – 45 proc., 50 ir daugiau darbuotojų – dalyvavusių dalis 66 proc. Absoliuti dauguma respondentų, kurie dalyvavo seminaruose, nurodė, kad tie seminarai buvo naudingi – 95 proc.

Apie pusė (48 proc.) apklaustų įmonių nurodė, kad dėl euro įvedimo jos turėjo papildomų išlaidų. Dažniau tą nurodė parduotuvės (63 proc.) ir maitinimo įstaigos (60 proc.) (paslaugų tiekėjai mažiau – 41 proc.). Dažniausiai buvo nurodoma, kad išlaidos siekia 300-2999 eurus – 36 proc. (nuo žinančių apie išlaidas 47 proc.), mažiau nei 300 eurų nurodė 32 proc. (42 proc. nuo žinančių), virš 3 000 eurų išlaidas nurodė 9 proc. apklaustųjų (12 proc., nuo žinančių). Dauguma nurodė, kad lėšos buvo skirtos kasos aparatų perprogramavimui – 35 proc., programų atnaujinimui – 43 proc. Šios dvi priežastys, kurias galima sujungti į vieną poziciją „perprogramavimas“, sudaro net 79 proc. visų atsakymų.

Daugiau yra tų įmonių, kurių vadovai teigia, kad įvedus eurą panašiose į jas įmonėse kainos nebuvo keliamos – 38 proc., nurodė, kad kainos buvo keliamos 30 proc.

Beveik pusė (48 proc.) apklaustųjų nurodė, kad po liepos 1 d. dvigubos kainos nebebus nurodomos.

Tik 19 proc. apklaustųjų nurodė, kad įvedus eurą Lietuvoje naudos nebus. Dauguma (76 proc.) kaip privalumą nurodė, kad važiuojant į užsienį nebereikės keisti pinigų. Maždaug vienodai buvo nurodoma, kad tai stabili valiuta – 20 proc., bus pozityvi įtaka Lietuvos ekonomikai – 17 proc., pakils Lietuvos autoritetas – 16 proc. Dažniausiai respondentai kaip euro įvedimo trūkumą nurodė kainų kilimą – 66 proc. ir lito, kaip valstybingumo ženklą, praradimą – 40 proc.

Į klausimą, kokių prekių ar paslaugų kainos labiausiai augo, dažniausiai atsakoma, kad kilo maisto kainos apskritai (tą nurodė 37 proc. apklaustųjų), kirpyklių paslaugos.

Į atvirą klausimą, kokių prekių ar paslaugų kainos labiausiai sumažėjo, dažniausiai buvo atsakoma, kad kuras (7 proc. respondentų), maistas (6 proc.) ir pieno produktai (4 proc.).

2. Summary

An absolute majority (95%) of the representatives of enterprises stated that information on the legal acts and requirements after introduction of the Euro is sufficient /rather sufficient. 88% of the enterprises indicated that the legal acts and requirements after introduction of the Euro are clear and understandable. Almost all enterprises mentioned that everything is clear in this area. Since 2014 December the result is virtually the same.

Near one-third (29%) of the representatives indicated that they participated at seminars on the issues of introduction of the Euro. The larger a company, the bigger was the proportion of those who have participated: if company size was 1-9 employees, the proportion was 19%; if 10-49 employees, the proportion was 45%; if 50 or more employees – 66%. An absolute majority of the respondents who participated at seminars, stated that they were useful (95%).

About a half of the respondents (48%) indicated that they have had additional expenses due to introduction of the Euro. This was more frequently mentioned by the shops (63%) and the catering business (60%) (among the providers of services 41%). Most often it was indicated that the expenses were 300-2999 Euro (36%; from those aware about the expenses – 47%). Less than 300 Euro was indicated by 32% (from those aware about the expenses – 42%) of the respondents; over 3000 Euro was indicated by 9% (from those aware about the expenses – 12%). The majority of the businessmen mentioned that the expenses were for re-programming of the cash registers (35%), for the updating of software – 43%. These two reasons, if joined into one category “re-programing”, make up even 79% of all responses.

There were more enterprises who replied that the prices at similar enterprises have not been raised after introduction of the Euro (38%). That the prices have been raised stated 30% of the respondents.

Almost a half of the respondents (48%) stated, that after July 1st the prices will not be shown in two currencies.

Only 19% of the businessmen mentioned that introduction of the Euro in Lithuania will not be beneficial. The majority (76%) as an advantage indicated that there will be no need to exchange money when going abroad. Among other responses, 20% mentioned that it is a stable currency, 17% that it will have a positive impact on Lithuania's economy, 16% – that Lithuania's authority will improve. As the disadvantages of introduction of the Euro, most often the respondents indicated the rising of prices (66%) and a loss of the Litas as a symbol of the statehood (40%).

37% of the respondents mentioned that most of all the prices of food products in general have increased, also the prices of the hairdresser's services.

To an open-ended question, the prices of which goods or services have decreased most of all, the most frequent replies were fuel (7%), food (6%) and dairy products (4%).

3. Tyrimo metodika

- ◆ **Tyrimo laikas:** 2015 m. birželio 9 - 19 d.
- ◆ **Respondentų skaičius:** N = 500
- ◆ **Tyrimo objektas:** paslaugas teikiantys ūkio subjektai (verslininkai), kurių pirkėjai atsiskaito grynaisiais pinigais.
- ◆ **Apklauso būdas:** interviu telefonu.
- ◆ **Atrankos metodas:** sisteminė tikimybinė atranka iš ūkio subjektų katalogo.
- ◆ **Apklausa vyko:** visose apskrityse.
- ◆ **Tirtų įmonių struktūra:**

Įmonės tipas:

Paslaugų teikėja	44%
Parduotuvė	42%
Maitinimo įstaiga	11%
Rekreacinės paslaugos	2%
Kita	1%

Darbuotojų skaičius:

1-9	66%
10-49	27%
50–250	7%
251 ir daugiau	1%

Apskritis:

Vilniaus	25%
Kauno	18%
Klaipėdos	16%
Šiaulių	12%
Panevėžio	7%
Alytaus	6%
Marijampolės	3%
Tauragės	3%
Telšių	6%
Utenos	4%

◆ Respondentų pareigos:

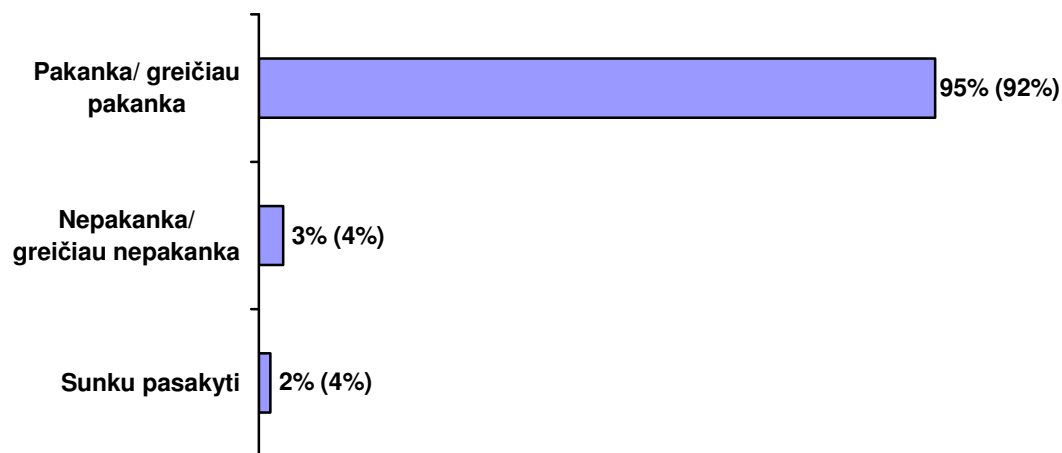
Direktorius/ vadovas	42%
Savininkas	26%
Kitas atsakingas asmuo	32%

4. Tyrimo rezultatai

Įmonių vadovams arba jų atstovams buvo pateiktas klausimas, ar jiems pakanka informacijos apie teisės aktus ir keliamus reikalavimus įvedus eurą.

4.1. Ar Jums pakanka informacijos apie teisės aktus ir keliamus reikalavimus įvedus eurą?

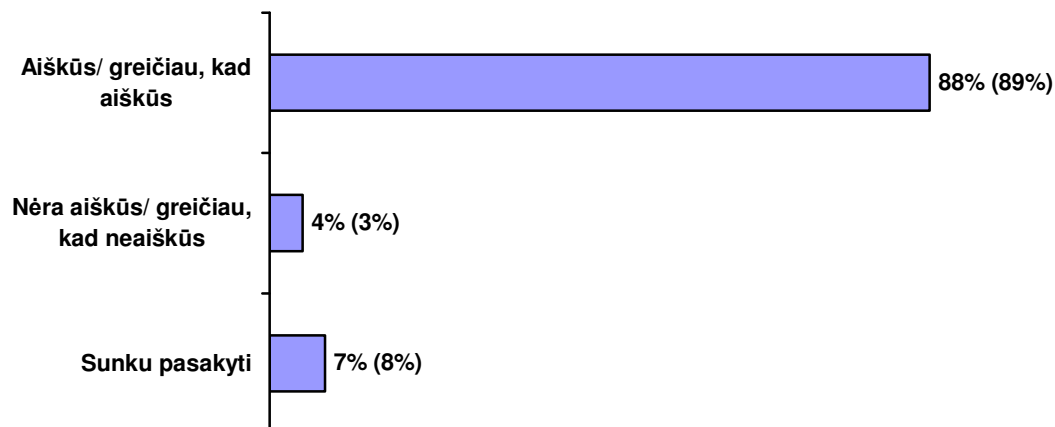

Skliausteliuose – 2014 m. tyrimo rezultatai

Klausimo formuluotė: „Ar Jums pakanka informacijos apie teisės aktus ir keliamus reikalavimus įvedant eurą?“

Absoliuti dauguma (95 proc.) įmonių nurodė, kad informacijos pakanka. Didesnių skirtumų apskrityse ar skirtingo profilio įmonėse užfiksuota nebuvo. Nuo 2014 m. gruodžio mėn. rezultatas nepasikeitė.

4.2. Ar teisės aktai ir keliami reikalavimai įvedus eurą Jums yra aiškūs/ suprantami?

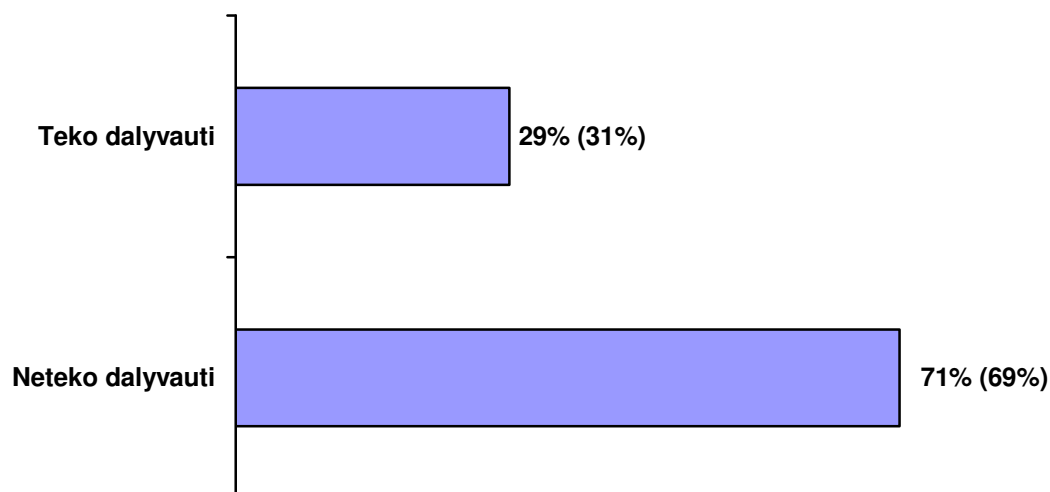

Skliausteliuose – 2014 m. tyrimo rezultatai

Klausimo formuluotė: „Ar teisės aktai ir keliami reikalavimai įvedant eurą Jums yra aiškūs/ suprantami?“

Absoliuti dauguma (88 proc.) įmonių nurodė, kad reikalavimai įvedus eurą aiškūs ir suprantami. Nuo 2014 m. gruodžio mėn. rezultatas nepasikeitė.

4.3. Ar Jums teko dalyvauti seminaruose, kur būtų aiškinamos euro įvedimo problemos?

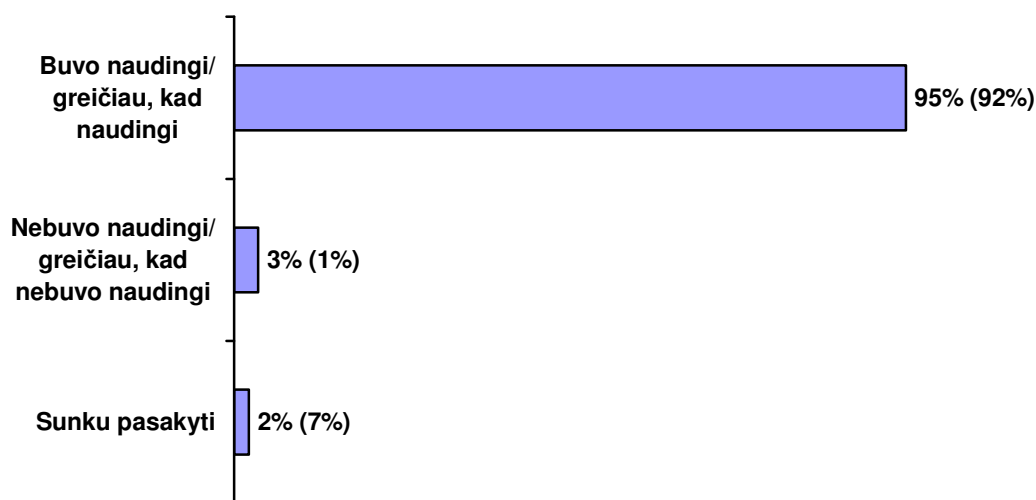
Skliausteliuose – 2014 m. tyrimo rezultatai

Klausimo formuluotė: „Ar Jums teko dalyvauti seminaruose, kur būtų aiškinamos euro įvedimo problemos?“

29 proc. įmonių atstovų nurodė, kad jiems teko dalyvauti seminaruose, kur buvo aiškinamos euro įvedimo problemos (neteko 71 proc.). Kuo didesnė įmonė, tuo dalyvavusių skaičius yra didesnis; jei įmonės dydis 1-9 darbuotojai, tai dalyvavusių dalis 19 proc., jei 10-49 darbuotojai – 45 proc., 50 ir daugiau darbuotojų – dalyvavusių dalis 66 proc. Dažniausiai seminaruose dalyvavo ne įmonių vadovai (22 proc.) ar savininkai (13 proc.), bet kiti atsakingi asmenys (52 proc.). Daugiausia dalyvavusių tokiuose seminaruose buvo iš Telšių (36 proc.), Panevėžio (35 proc.), Kauno (34 proc.) apskričių.

4.4. Ar tie seminarai/ seminaras buvo Jums naudingi?

Atsakinėja respondentai, kuriems teko dalyvauti seminaruose (N=146).

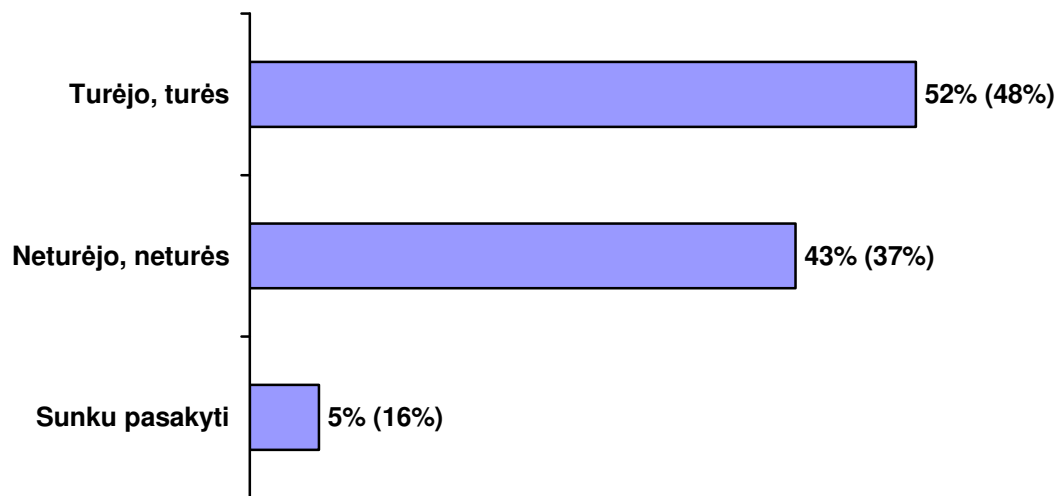

Skliausteliuose – 2014 m. tyrimo rezultatai

Klausimo formuluotė: „Ar tie seminarai/ seminaras buvo Jums naudingi?“

Absoliuti dauguma respondentų, kurie dalyvavo seminaruose, nurodė, kad tie seminarai buvo naudingi – 95 proc. Tas yra būdinga visoms apskritims.

4.5. Ar Jūsų įmonė dėl pasiruošimo euro įvedimui turėjo/ turės papildomų išlaidų?

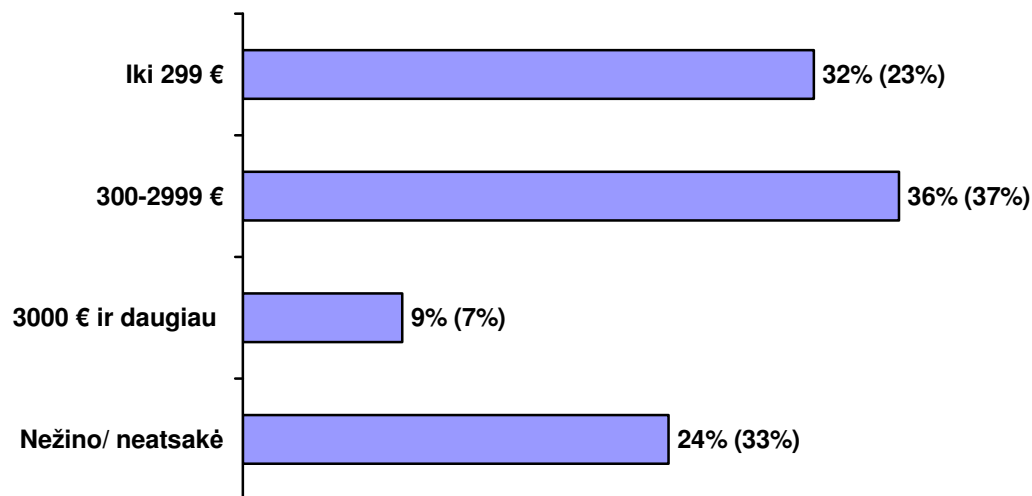
Skliausteliuose – 2014 m. tyrimo rezultatai

Klausimo formulotė: „Ar Jūsų įmonė dėl pasiruošimo euro įvedimui turėjo/ turės papildomų išlaidų?“

Apie pusę (52 proc.) apklaustų įmonių nurodė, kad dėl euro įvedimo jos turėjo papildomų išlaidų. Dažniau tą nurodė parduotuvės (63 proc.) ir maitinimo įstaigos (60 proc.) (paslaugų tiekėjai – 41 proc.). Dažniau išlaidas nurodė didesnės įmonės: 1-9 darbuotojai – 46 proc., 10-49 darbuotojai – 63 proc., 50 ir daugiau darbuotojų – 68 proc. Dažniau išlaidas nurodė Šiaulių apskrities verslininkai – 63 proc.

4.6. Kiek kainavo ir dar kainuos Jūsų įmonei euro įvedimo procesas?

Atsakinėja respondentai, kurių įmonės turėjo papildomų išlaidų (N=260).

Skliausteliuose – 2014 m. tyrimo rezultatai

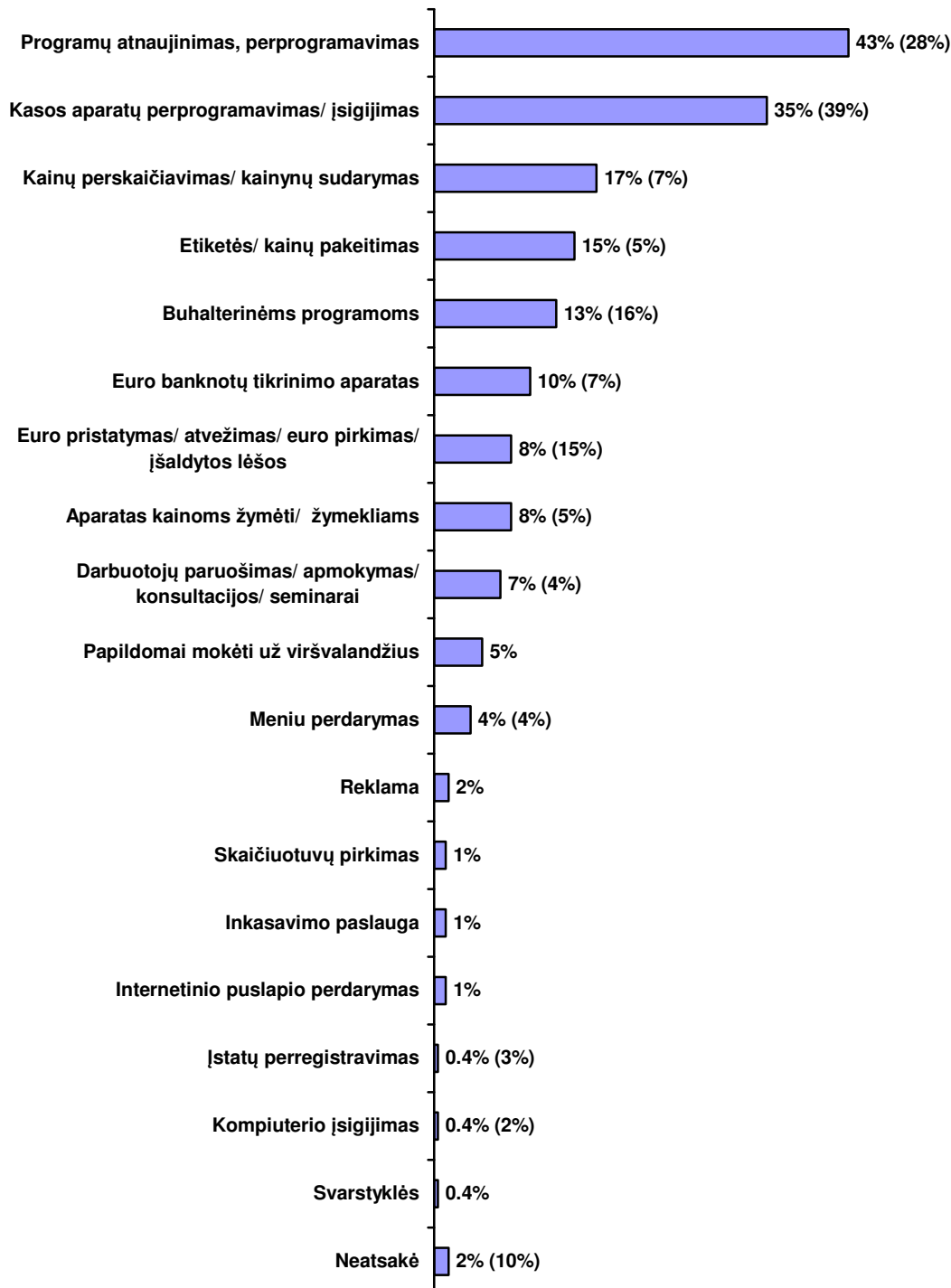
Klausimo formuluotė: „Kiek kainavo ir dar kainuos Jūsų įmonei euro įvedimo procesas?“

Dažniausiai buvo nurodoma, kad išlaidos siekė 300-2999 eurus – 36 proc. (nuo žinančių 47 proc.), mažiau nei 300 eurų nurodė 32 proc. (42 proc. nuo žinančių), virš 3000 eurų išlaidas nurodė 9 proc. apklaustųjų (12 proc. nuo žinančių). Didžiausias išlaidas (virš 3000 eurų) dažniau nurodė didelės įmonės (50 ir daugiau darbuotojų) – 27 proc. (35 proc. nuo žinančių).

Įmonėms buvo pateiktas atviras klausimas, kam buvo skirtos papildomos išlaidos įvedant eurą.

4.7. Kam buvo/ bus skirtos tos išlaidos? (atviras klausimas)

Atsakinėja respondentai, kurių įmonė turėjo papildomų išlaidų (N=260).

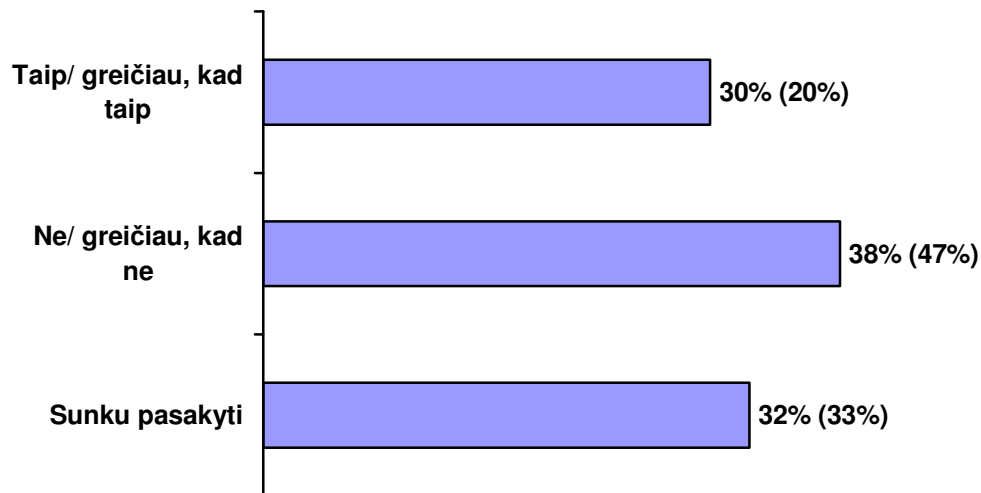

Skiausteliuose – 2014 m. tyrimo rezultatai

Klausimo formuluotė: „Kam buvo/ bus skirtos tos išlaidos?“

Dauguma nurodė, kad lėšos buvo skirtos programų atnaujinimui – 43 proc., kasos aparatų perprogramavimui – 36 proc. Šios dvi priežastys, kurias galima sujungti į vieną poziciją „perprogramavimas“, sudaro net 79 proc. visų atsakymų.

4.8. Ar euro įvedimas paskatino Jūsų kolegas panašiose įmonėse kelti kainas?

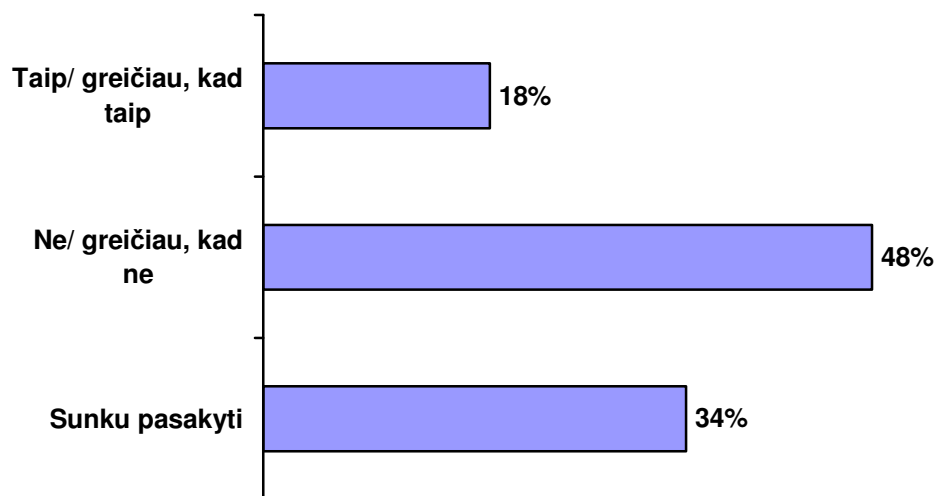

Skliausteliuose – 2014 m. tyrimo rezultatai

Klausimo formuluotė: “Ar pasiruošimas euro įvedimui paskatino Jūsų kolegas panašiose įmonėse kelti kainas?”

Daugiau yra sakančių, kad kainos nebuvo keliamos (38 proc.), nei tų, kurie mano, kad kainos buvo pakeltos (30 proc.). Kita vertus, šis rezultatas yra blogesnis nei 2014 m. gruodžio mėn. Daugiau kainų pakėlimą minėjo Telšių (43 proc.) ir Utenos (36 proc.) apskričių verslininkai.

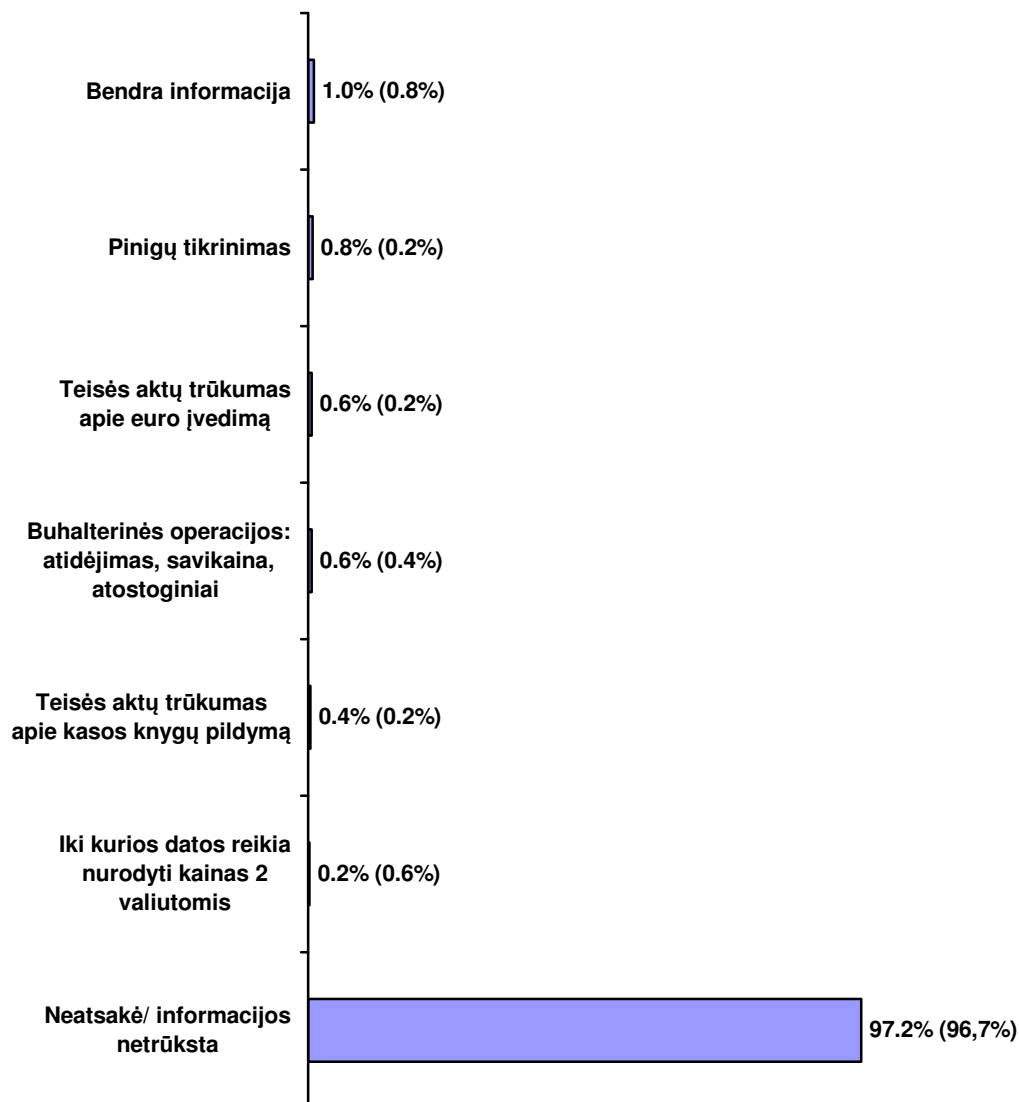
4.9. Kaip manote, ar Jūsų kolegos panašiose įmonėse po liepos 1 d. toliau nurodys kainas dviem valiutomis?

Beveik pusė įmonių (48 proc.) nurodė, kad po liepos 1 d. dvigubos kainos nebebus nurodomos. Dažniausiai tą nurodė Panevėžio apskrities verslininkai (70 proc.).

4.10. Kokios informacijos apie eurą Jums trūksta, jį įvedus? (atviras klausimas)

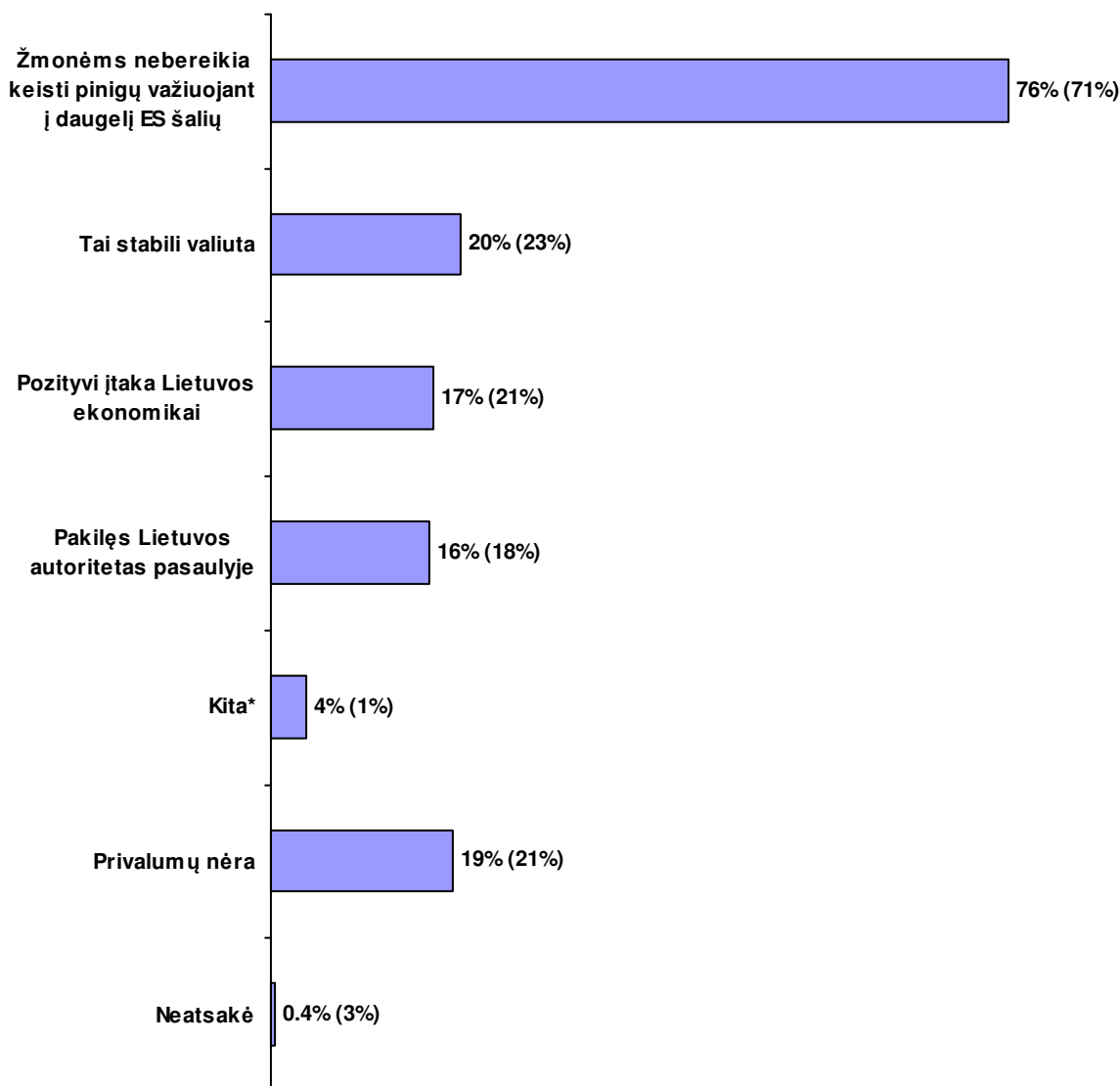

Skliausteliuose – 2014 m. tyrimo rezultatai

Klausimo formuluotė: „Kokios informacijos apie euro įvedimą Jums trūksta?“

Tik keletas apklaustųjų nurodė, kad jiems trūksta informacijos apie euro įvedimą. Praktiškai visos įmonės teigė, kad šioje srityje viskas yra aišku.

4.11. Kokius Jūs matote euro įvedimo privalumus Lietuvai ir Lietuvos žmonėms?
(galimi keli atsakymai)

***Kita:** atpigo mokėjimai/ atsiskaitymai su užsieniu (3,0%); pigesnės paskolos/ palūkanos (0,4%); paprastesnė apskaita (0,2%).

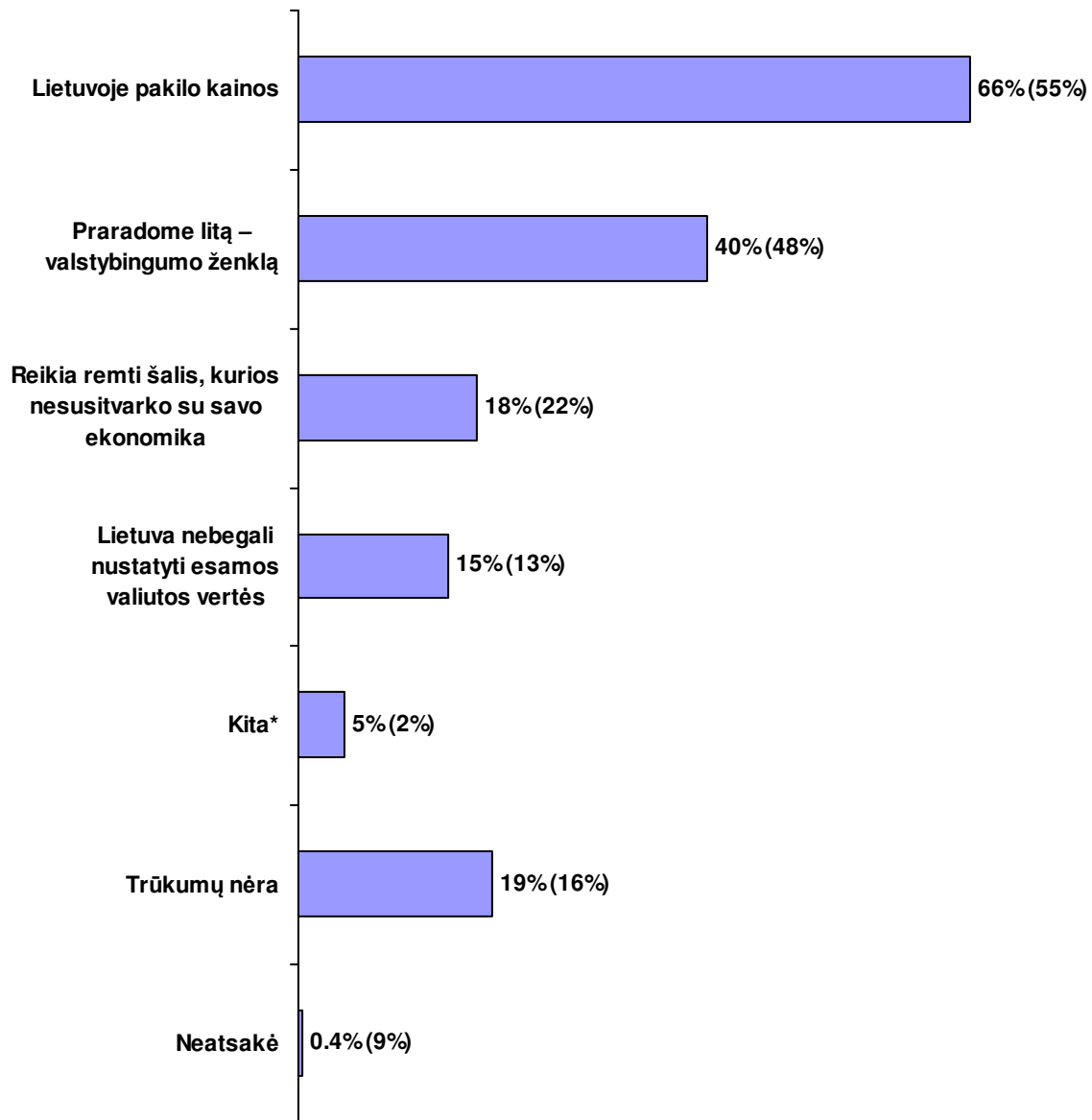
Skliausteliuose – 2014 m. tyrimo rezultatai

Klausimo formuluotė: „Kokius Jūs matote euro įvedimo privalumus Lietuvai ir Lietuvos žmonėms?“

Tik 19 proc. apklaustųjų nurodė, kad įvedus eurą Lietuvai naudos nėra. Dauguma (76 proc.) kaip privalumą nurodė, kad važiuojant į užsienį nebereikia keisti pinigų. Maždaug vienodai buvo nurodoma, kad tai stabili valiuta – 20 proc., bus pozityvi įtaka Lietuvos ekonomikai – 17 proc., pakilo Lietuvos autoritetas – 16 proc. Nuo 2014 m. gruodžio mėn. rezultatas beveik nepakito.

Taip pat buvo pateiktas klausimas apie euro įvedimo trūkumus.

4.12. Kokius Jūs matote euro įvedimo trūkumus Lietuvai ir Lietuvos žmonėms?
(galimi keli atsakymai)

*Kita: dar neapsipratę su eurai (3,2%); sumažėjo apyvarta (1,0%); sudėtingas paskaičiavimas (0,4%).

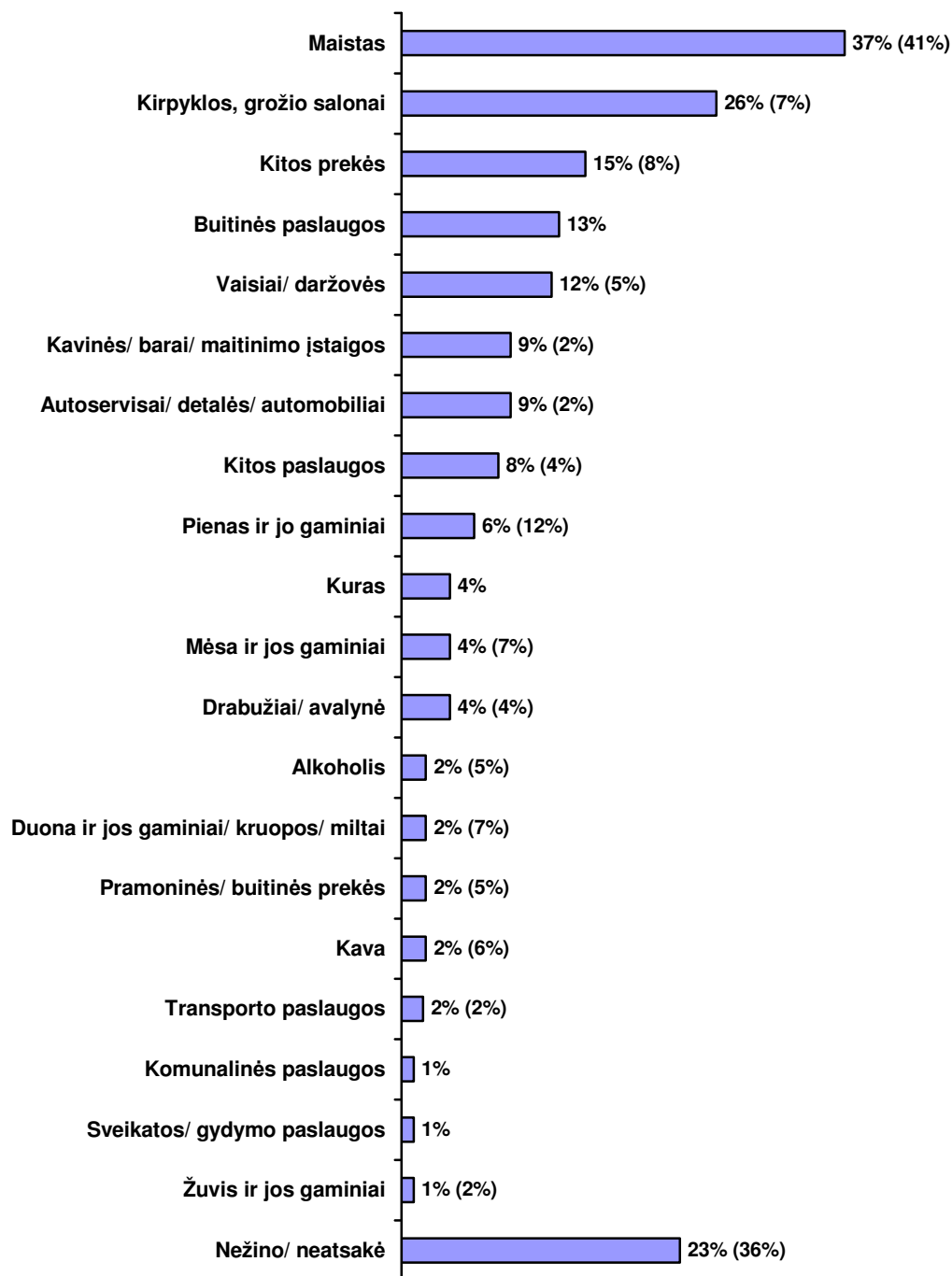
Skliausteliuose – 2014 m. tyrimo rezultatai

Klausimo formuluoatė „Kokius Jūs matote euro įvedimo trūkumus Lietuvai ir Lietuvos žmonėms?“

Dažniausiai verslininkai kaip euro įvedimo trūkumą nurodė kainų kilimą – 66 proc. ir lito, kaip valstybingumo ženklo, praradimą – 40 proc. Tai gana panašus rezultatas, kaip ir 2014 m. gruodį.

Verslininkams buvo pateiktas atviras klausimas, kokių prekių ar paslaugų kainos didėjo labiausiai.

4.13. Kokių prekių ir paslaugų kainos per šiuos metus labiausiai didėjo? (atviras klausimas)

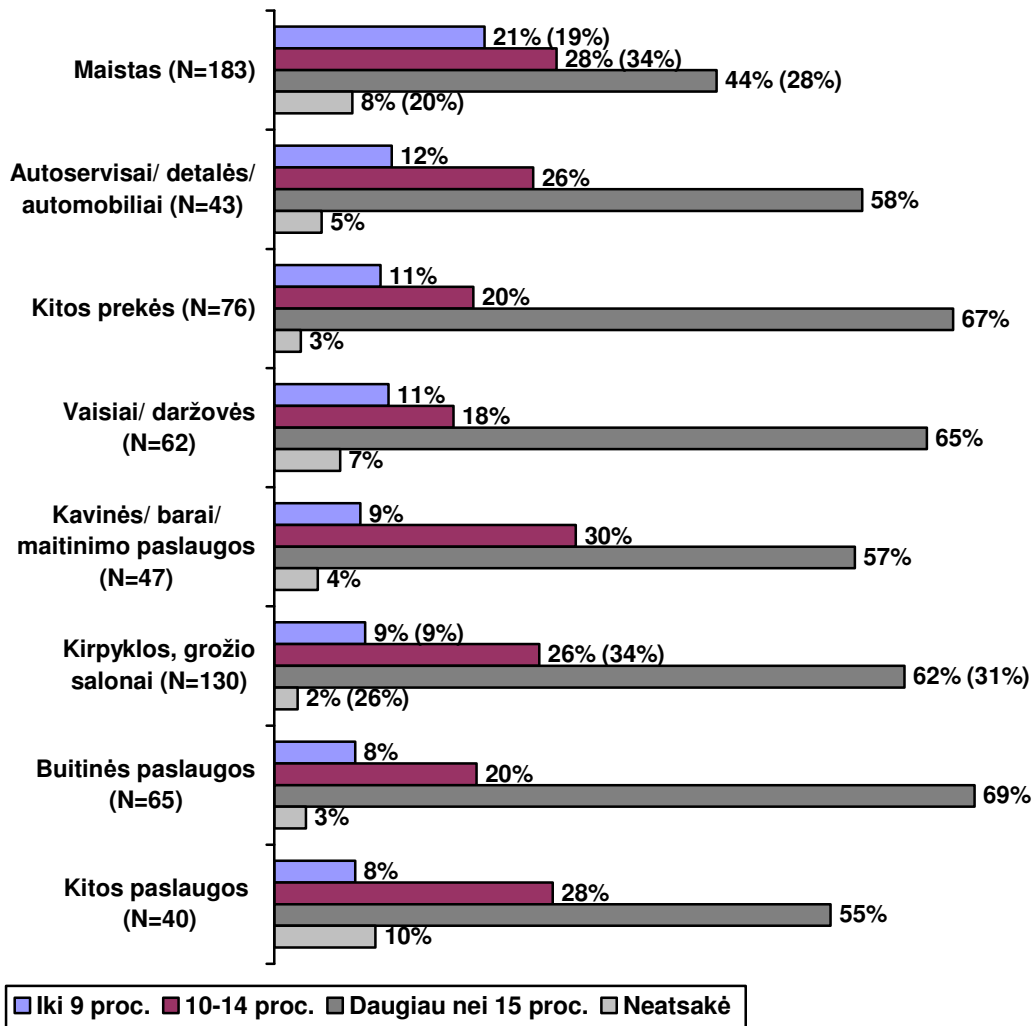

Skliausteliuose – 2014 m. tyrimo rezultatai

Klausimo formuluotė: „Kokių prekių ir paslaugų kainos per šiuos metus labiausiai didėjo?“

Dažniausiai buvo nurodoma, kad kilo maisto kainos apskritai (tą nurodė 37 proc. apklaustųjų), kirpyklų paslaugos – 26 proc.

Respondentų taip pat buvo prašoma nurodyti, kiek pakilo atitinkamos kainos. Žemiau pateiksime produktų ir paslaugų, kurių kainas nurodė žymesnis respondentų skaičius, kainų padidėjimo įverčius.

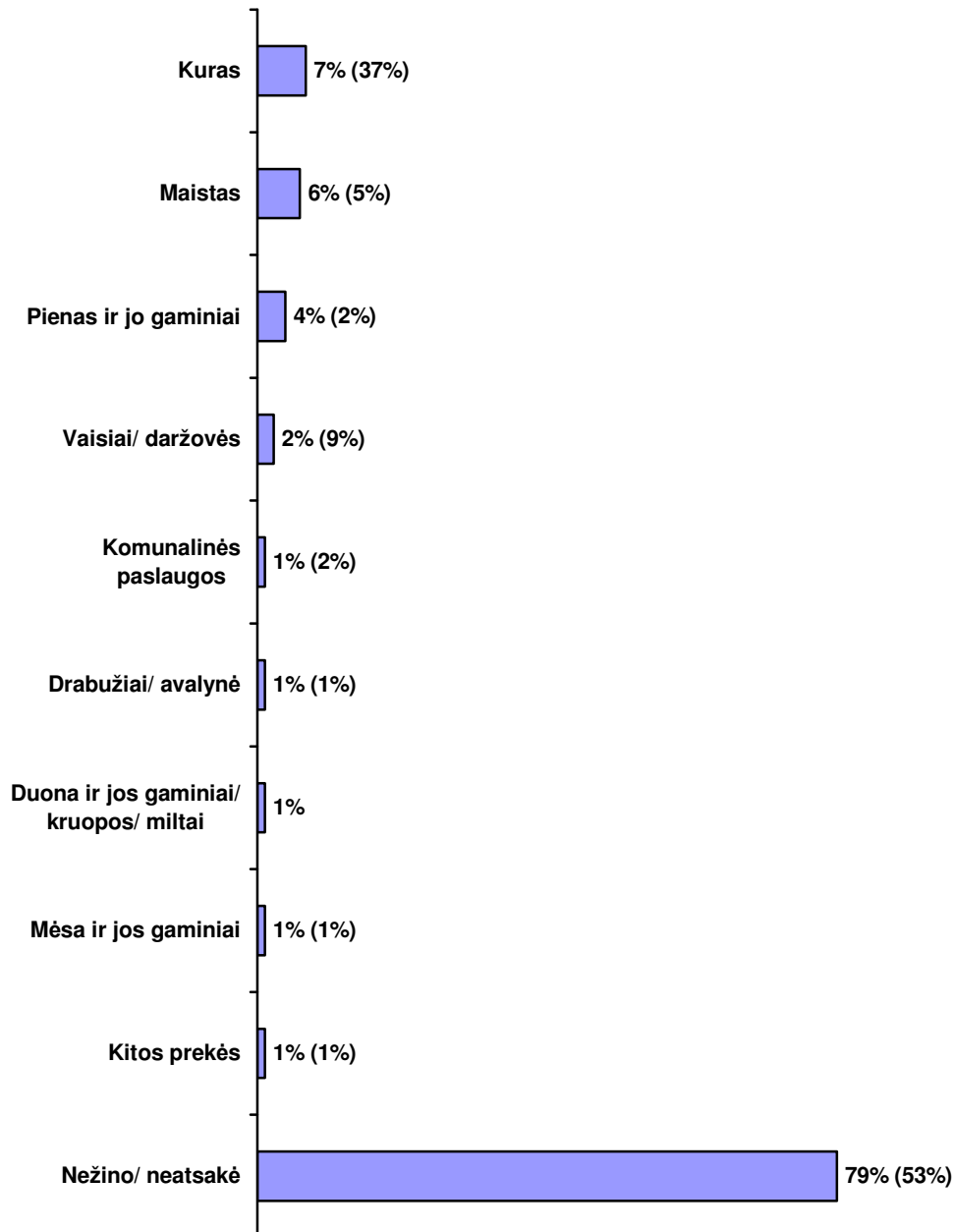

Skliausteliuose – 2014 m. tyrimo rezultatai

Dažniausiai buvo nurodoma, kad 15 proc. ir daugiau pakilo buitinių paslaugų kainos – 69 proc. Tokį kainų kilimą (t.y. 15 proc. ir daugiau) nurodė 44 proc. respondentų maisto kainų atžvilgiu, 58 proc. – autoservisų atžvilgiu, 65 proc. – vaisių/ daržovių atžvilgiu, 57 proc. – kavinių/ maitinimo paslaugų atžvilgiu, 62 proc. – kirpyklų atžvilgiu.

Buvo klausiama, kokių prekių ir paslaugų kainos sumažėjo, o taip pat – kiek sumažėjo.

4.14. Kokių prekių ir paslaugų kainos per šiuos metus labiausiai mažėjo? (atviras klausimas)

Skliausteliuose – 2014 m. tyrimo rezultatai

Klausimo formuluotė: “Kokių prekių ir paslaugų kainos per šiuos metus labiausiai mažėjo?”

Dažniausiai buvo nurodoma, kad sumažėjo kuro kainos, tai nurodė 37 proc. respondentų, 6 proc. nurodė, kad atpigo maistas.